

LUDENDO
DISCAMUS!

DOROTA
ŻUCHOWSKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania do języka łacińskiego i kultury antycznej dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – Tomasz Damulewicz

Maria Pawłowska

dr Beata Rola

Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat zajęć:

Historia i znaczenie igrzysk gladiatorских w starożytnym Rzymie

Klasa / czas trwania zajęć

klasa IV / 2 godziny lekcyjne

Cele

- **ogólne:** poszerzenie wiedzy uczniów na temat igrzysk gladiatorских w starożytnym Rzymie; doskonalenie techniki przekładu tekstu łacińskiego; uświadomienie wpływu antyku na kształtowanie się form rozrywek późniejszych epok; kształcenie aktywnych postaw, przedsiębiorczości, konstruktywnego działania uczniów, również ze SPE
- **szczegółowe:** uczeń podaje podstawowe informacje nt. igrzysk gladiatorских w Rzymie oraz ich recepcji w kulturze nowożytnej; wymienia literaturę przedmiotu; czyta ze zrozumieniem tekst w języku łacińskim; omawia stosunek Seneki Młodszeo do igrzysk gladiatorских; prezentuje własne stanowisko na temat starożytnych i współczesnych rozrywek związanych z przemocą

Metody

słowne: wykład informacyjny, dyskusja; oparte na obserwacji: pokaz; aktywizujące: problemowa, heureka, giełda pomysłów; inne: korzystania z materiałów źródłowych (tekst, słownik), bezpośrednia, analityczna, waloryzacyjna.

Formy pracy zbiorowa, grupowa

Środki dydaktyczne

1. tablica multimedialna z oprogramowaniem (komputery z dostępem do Internetu, rzutnik)
2. strony internetowe: - film dydaktyczny, Gladiatorzy <<https://www.youtube.com/watch?v=IWF7LJC3gFc>> [dostęp 7 czerwca 2019]
--Wikipedia w języku łacińskim <https://la.wikipedia.org/wiki/Lucius_Anaaeus_Seneca_minor>
- Seneca Condemns the Games <<https://quizlet.com/138697842/seneca-condemns-the-games-flash-cards>> [dostęp 7 czerwca 2019]
3. Seneka, Lucjusz Anneusz (1961). *Listy moralne do Lucyliusza*. Warszawa, PWN
4. Mohort-Kopaczyński, W., Wikarjakówna, T. (1999). Disce Latine. *Podręcznik do języka łacińskiego dla szkół średnich. Kurs podstawowy*. Warszawa-Poznań, PWN
5. słowniki łacińsko-polskie, red. K. Kumaniecki lub <<https://pl.glosbe.com/la/pl>> [dostęp 7 czerwca 2019]
6. wydruki zawierające tekst, arkusze zadaniowe oraz zadanie domowe

Opis przebiegu zajęć

Nauczyciel podaje temat i cele lekcji, powtarza z uczniami odmianę czasowników w *indicativus futuri I activi* oraz rozdaje wydruki tekstu (Mohort-Kopaczyński, Wikarjakówna, 1999:88). Po kilkuminutowej cichej pracy w parach uczniowie odpowiadają na pytania dotyczące tekstu, stawiane przez nauczyciela w języku polskim lub łacińskim. Następnie tekst jest czytany z podziałem na role. Po tym wyświetlany jest krótki film dydaktyczny nt. igrzysk gladiatorских w starożytnym Rzymie. Uczniowie w trakcie filmu w parach wypełniają arkusz zadaniowy na oceny (zał. 1). Po zakończeniu pracy omawiane są poprawne odpowiedzi. Tymczasem nauczyciel wprowadza uczniów w literaturę przedmiotu. Krótko przypomina postać Seneki Młodszeo. Chętni odszukują w Wikipedii w języku łacińskim podstawowe informacje; prezentują je na forum klasy. Nauczyciel czyta polski przekład fragmentu dzieła Seneki *Listy moralne do Lucyliusza* o występach gladiatorских. Dalsza część lekcji poświęcona jest dyskusji nt. stosunku autora do tego rodzaju rozrywki oraz roli przemocy we współczesnych widowiskach. Uczniowie porównują walki, np. Wrestling, MMA etc. z igrzyskami gladiatorскими; wskazują podobieństwa i różnice. Na zakończenie zajęć, po krótkim podsumowaniu, nauczyciel zadaje pracę domową (zał. 2).

Zał. 1 Arkusz zadaniowy do filmu nt. igrzysk gladiatorских w starożytnym Rzymie.

1. Podaj: a) genezę rzymskich igrzysk gladiatorских; b) nazwisko cesarza – organizatora najdłuższych igrzysk; c) nazwę największego murowanego amfiteatru rzymskiego, w którym odbywały się walki gladiatorów; d) etymologię słowa *gladiator*.
2. Wyjaśnij pojęcia: a) lanista; b) *rudis*; c) ludi
3. Odpowiedz na pytania: 1. Jakie funkcje spełniały igrzyska w starożytnym Rzymie? 2. Co wpłynęło na zaprzestanie organizacji igrzysk?

Zał. 2 Zadania do wyboru: 1. Przeczytaj bilingwiczny fragment *Epistulae ad Lucilium*.

Napisz polskie i angielskie odpowiedniki łacińskich słów: *damnosus, spectaculum, crudelis, inhumanus, lusus, misericordia, homicidium, scutum, spectaror, interfector, victor, mors*.

2. Napisz krótką rozprawkę w języku polskim: czy będąc mieszkańcem starożytnego Rzymu, oglądałbyś występy gladiatorów? Uzasadnij swą wypowiedź.

Komentarz metodyczny

Proponowany materiał sprzyja osiągnięciu podstawy programowej: II 6 a, 7 a, b; 13 a, 14 a, b; III,1- 5. Podczas zajęć szczególny nacisk kładzie się na kształtowanie kompetencji międzykulturowych. Wybór metod (heureza, giełda pomysłów), form i środków kształcenia (liczne multimedia) sprzyja rozwijaniu kreatywności i przedsiębiorczości uczniów. Stosowanie przez nauczyciela zasad konstruktywizmu (m.in. zachęcanie do swobodnych wypowiedzi, przyzwolenie na błędy) przyczynia

się do kształtowania umiejętności niezbędnych na rynku pracy. Wypowiadając się na forum klasy, uczniowie przygotowują się do uczestnictwa w życiu publicznym. Jeśli w zajęciach uczestniczą uczniowie ze SPE, trzeba pamiętać o dostosowaniu wymagań do indywidualnych zaleceń (m.in. głośność dźwięku i widoczność obrazu podczas projekcji). Praca w parach nad tekstem oraz arkuszem zadaniowym nada lekcji właściwe tempo i ułatwi uczniom słabszym pełny udział w procesie dydaktycznym. Pytania zostały tak skonstruowane, aby odpowiadając na nie, uczniowie mogli osiągnąć cele lekcji. Drugie zadanie pracy domowej skierowane jest do uczniów zainteresowanych rozwojem zdolności translatorskich. Ewaluację tych zajęć proponuję przeprowadzić techniką „plusy i minusy”. Została ona opisana w programie w rozdziale pt. Kontrola i ocena pracy uczniów.